

SOCIALS · 3R ESO

C · Catalunya i el repte demogràfic

Versió Adaptada — Per atendre la diversitat a l'aula.

Aquesta fitxa et fa conèixer la població de Catalunya i el repte del despoblament rural.

Activitat 1. Catalunya en xifres

Mira l'apartat de Catalunya de la unitat i completa:

Catalunya té al voltant de _____ milions d'habitants.

La fecunditat és de _____ fills per dona.

L'esperança de vida és de _____ anys.

La població nascuda a l'estranger és el _____ %.

Catalunya té creixement vegetatiu negatiu des del _____.

[[RESPOSTA CURTA]]

Activitat 2. Vertader o fals

Marca cada frase com a **V** o **F**. Si és falsa, escriu la versió correcta:

1. A Catalunya cada cop neixen menys nens. ? _____
2. A Catalunya la gent viu menys anys que fa 50 anys. ? _____
3. La població creix gràcies a la immigració. ? _____
4. Els pobles del Pallars guanyen habitants cada any. ? _____
5. Hi ha més dones grans que homes grans. ? _____

[[RESPOSTA CURTA]]

Activitat 3. l'àrea metropolitana i la Catalunya interior

Catalunya té **àrees urbanes** (com Barcelona) i **àrees rurals** (com el Pallars). Anomena:

Dues comarques **de l'àrea urbana**.

Dues comarques **rurals**.

Tres serveis que es perden quan un poble es queda sense gent (escola, dispensari, botiga...).

Al quadre de baix, dibuixa un **mapa simple** de Catalunya marcant amb un punt vermell les comarques plenes i un punt blau les buides.

[[QUADRE]]

Què s'avalua

Recordes les **dades clau** de Catalunya.

Distingeixes entre afirmacions **vertaderes i falses**.

Identifiques **diferències territorials** internes.

SOCIALS · 3R ESO

C · Catalunya i el repte demogràfic

Versió Bàsica — Pensada per a tota la classe (estàndard).

Aquesta fitxa connecta l'evolució demogràfica de Catalunya amb la seva història i analitza el repte del despoblament.

Activitat 1. Evolució en un segle i mig

Aquesta és l'evolució de la població de Catalunya:

Any	Habitants (M)	Context
1900	2,0	Catalunya industrial
1940	2,9	Postguerra civil
1975	5,5	Final del franquisme
2000	6,3	Inici de la immigració massiva
2024	~8,0	Present

1. Quina ha estat la dècada de **creixement més fort** en xifres absolutes?
2. Per què entre 1940 i 1975 la població gairebé es va duplicar?
3. Per què a partir del 2000 torna a créixer molt?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 2. Tres onades migratòries

Catalunya ha rebut tres grans onades migratòries en 100 anys:

Onada **Període** **D'on venia la gent?** **Quins barris/ciutats van créixer?**

Primera

Segona

Tercera

Omple-la i escriu un paràgraf curt explicant què tenen en comú les tres i en què es diferencien.

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 3. Catalunya interior

Aquí tens dades reals de comarques catalanes 2023:

Comarca	Habitants	Densitat (hab./km ²)	% +65 anys	Evolució 2000-2023
Barcelonès	2.300.000	17.500	20,1%	+5%
Maresme	460.000	1.250	20,2%	+30%
Pallars Sobirà	7.700	5,9	26,5%	?4%
Terra Alta	11.500	15,2	30,8%	?10%

1. Quines comarques creixen? Quines perden gent?
2. Hi ha relació entre **envelliment** i **despoblament**?
3. El Maresme creix molt. D'on creus que ve la gent?
4. Anomena **3 mesures concretes** per fer reviure un poble del Pallars o de la Terra Alta.

[[RESPOSTA LLARGA]]

Què s'avalua

Llegeixes una **sèrie temporal** de població i la connectes amb la història.

Identifiques les **tres onades migratòries** de Catalunya.

Llegeixes una **taula territorial** i n'extreus tendències.

Proposes **mesures realistes** contra el despoblament.

SOCIALS · 3R ESO

C · Catalunya i el repte demogràfic

Versió d'Ampliació — Per a qui en vol més. Demana hipòtesis i recerca.

Aquesta fitxa et fa fer un treball complet de comentari de text, anàlisi de dades i argumentació sobre el futur demogràfic de Catalunya.

Activitat 1. Comentari del testimoni

«Visc en un poble de 38 habitants del Pallars. La meva escola és a 20 km. Hem perdut la botiga, l'estany de pesca, dos restaurants. Quan estic malalt, el dispensari atén dos cops per setmana. Les ciutats parlen de sostenibilitat però la solució del nostre poble és senzilla: només cal que algú vingui a viure-hi. I per venir-hi a viure, només cal que hi hagi feina, internet i una escola.»

— Adaptació d'un testimoni recollit pel projecte Catalunya interior, 2023.

1. Quines **quatre coses concretes** ha perdut aquest poble?
2. Què demana la persona que parla? És realista?
3. Coneixes algun poble en aquesta situació?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 2. Què passaria si...?

Imagina dos escenaris i descriu què passaria a Catalunya en cada cas:

1. **Si les fronteres es tanquessin del tot** demà mateix, durant 25 anys.
2. **Si la fecunditat catalana** tornés a 2,1 fills per dona en 5 anys.

Per a cada escenari, comenta efectes sobre: *població total, economia, pensions, llengua catalana, habitatge.*

[[RESPOSTA LLARGA]]

Activitat 3. Argumentació amb dades: dos discursos

Hi ha dos discursos sobre el despoblament rural:

Discurs 1 (resignació): «És un procés històric inevitable. La gent vol ciutat, serveis, oportunitats. No es pot anar contra el que vol la gent.»

Discurs 2 (acció): «Es pot revertir si l'Estat hi inverteix: internet ràpid, escoles rurals, ajudes a l'emprenedoria. Hi ha exemples a Escòcia o al País Basc.»

Argumenta en un text de **15-20 línies** quina posició defenses, amb almenys **3 dades concretes** de la unitat o de fonts oficials, i **una excepció** al teu propi argument (alguna cosa que el matisi).

[[RESPOSTA LLARGA]]

Activitat 4. Mapa mental de propostes

Al quadre de baix, dibuixa un **mapa mental** amb 5 propostes concretes per a la Catalunya rural i 5 per a la Catalunya metropolitana. Connecta cada proposta amb el problema que resol.

[[QUADRE]]

Què s'avalua

Comentes un **fragment** identificant idees clau i intencions.

Construeixes **escenaris hipotètics** raonats.

Argumentes amb dades, prens posició i admets matisos.

Generes **propostes pràctiques** coherents amb el problema.